

Merepildid suveöös

Merepildid suveöös. Urve Tauts

Kas on üldse kedagi, kes ei tea Urve Tautsi? Oma pikka karjääri alustas ta Estonia teatri kuldajastul. Eriliselt sooja tämbri, muljetavaldava hääleulatuse, väljendusriikka tundemaailma ning kuningliku lihtsusega on ta üks Eesti lauljatest, kes mõnes teises riigis sündinuna oleks kindlasti saanud rahvusvaheliselt kuulsaks. 2. novembril tähistab alati energiline ja tegus lauljatar 85. sünnipäeva. Sel puhul ilmus ka heliplaat, millel kõlavad kaks Tautsi rikkalikust repertuaarist eriti armsaks saanud helitööd - Edward Elgari laulutsükkel "Mere pildid" ning Hector Berliози "Suveööd" Theophile Gautier' tekstidele. Lisalooma veel ka Margarete romanss "Armastuse hõõgav leek" Berliози dramaatilisest legendist "Fausti needmine".

Urve Tauts oli neid laule salvestades juba küps laulja, aga temas on alles ka siiras ja mänguline looduslaps. Tema ja dirigent Peeter Lilje koostööst räägitakse siiani legende. Seega on sünnipäeva eel ilmunud plaadil ka teine pühendus - Peeter Lilje 70. sünniaastapäevaks.

Raske oleks midagi lisada Tiiu Levaldile, kes juba teoste salvestamise ajal 1980-ndate lõpul kirjutas täiuslikust, lummusesse viivast esitusest. "Siin on mere tüünet rahu ja võimsat tormiks kasvamist," märgib Levald, kirjeldades Urve Tautsi, dirigent Peeter Lilje ja ERSO musitseerimist.

Kaht laulutsükli saab kuulata ka juba 30 aasta eest ilmunud Melodija vinüülilt, kuid arvata võib, et suure kunstniku hääle austajatel on plaat juba ribadeks kuulatud. Ehk mäletab mõni lugeja veel 1987. aasta muusikapäeva kontserti? Plaat aitab kindlasti mälestusi elustada, aga samas on uus, CD-formaadis helikandja ka tänuväärseks õppematerjaliks kõigile noortele metsodele. Urve Tautsi esitus on möödunud kolme kümnendi jooksul muutunud etaloniks, millega tutvumata lihtsalt ei saagi nendesse püsirepertuaari kuuluvatesse orkestritsükletesse süveneda.

Hector Berlioz kirjutas oma "Suveööd" 1841. aastal, selle hiljem orkestreeritud versiooni peetaksegi esimeseks orkestrisaatega laulutsüklikuks, üle poole sajandi hiljem järgnesid Raveli "Sheherezade" ja Ernest Chaussoni "Poeem armastusest ja merest". Täiuslikkuse saavutas žanr muidugi Richard Straussi ja Gustav Mahleri loomingus. Igatahes on teose mõju kogu XIX sajandi vokaalmuusikale võimatu ülehinnata, olgugi et tõeliselt populaarseks said "Suveööd" alles järgmisel sajandil. Muide, seni ei teata, miks pani Berlioz tsüklile niisuguse pealkirja, kui esimeses laulus on juttu pigem kevadest - üks võimalik seletus on helilooja kiindumus Shakespeare'i loomingusse.

Muusika

01.11.2020 00:00

Anne Aavik

42

Estonia teater

Teater

Berlioz'i vormiotsingutest kõneleb ka lõpuks dramaatiliseks legendiks ristitud kontsertooper "Fausti needmine", mis rabas kaasaegseid oma uudsusega ning mille saksa kriitikud tegid pihuks ja põrmuks juba Goethe "Fausti" ainese vaba käsitluse tõttu - aga haruldast teost esitatakse tänaseni.

Suure meloodiameistri Elgari teoste nimekirjas pole soololaule kuigi palju, aga oma pitseri paneb hilisromantiliselt voogavatele "Mere piltidele" ka fakt, et erinevate luuletajate tekstidest kokku pandud tsükkel sündis vaid mõned kuud pärast muusikalise mõistatusena tuntuks saanud ja talle laialdase kuulsuse toonud "Enigma variatsioonide" valmimist Romantismiaja saladuslikkust väljendab ka Urve Tautsi hääl - ühtaegu nii omane ja samas fantastiline.

muusikaajakirjanik

Anne Aavik